

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadók hivatalban átvéve.
Egy évre ..... 18 h.
Három évre ..... 50 h.
Melyben hához hordva.
Egy évre ..... 20 h.
Három évre ..... 55 h.
Külföldre postán szállítva.
Egy évre ..... 24 h.
Három évre ..... 65 h.
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi és
Önnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 4.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 17. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 január 20.

Be kell sorozni az árdrágítókat!

Brassó város tanácsa a következő közlést adta ki:

Az uzsora ellen megindult harc kapcsán dr. Schnell K. E. polgármester utasította a rendőrkapitányságot, hogy minden férfiszemély nevét, akit uzsoráért jogérvényesen elítéltek, a polgármesteri hivattal azonnal közölje. Ha aztán a katonai ügyosztály nyilatkozata alapján megállapítás nyerne, hogy az illető egyén tulajdonképpeni hadkötelest és közérdekből, vagy jogos megánérdekből hosszabb vagy rövidebb időre a szolgálat alól felmentetett, akkor a város hivatalból megkeresi az illetékes katonai parancsnokságot, hogy az uzsora miatt elítéltet szolgálatára azonnal hívja be, mert az ilyen egyén nyilvánvalóan elvesztette azt a jogosultságát, hogy mint „nélkülözhetetlen” polgári foglalkozásában meghagyassék.

Brassó olyan példát ad, amelyet nemcsak követni kell, hanem még szélesebb terjedelemben, országosan meg kell valósítani.

Kik kezdték az árdrágítást Magyarországon? Azok a galíciai menekültek, akik idejöttek minden nélkül és egyik fővárosi lap szerint csak Budapestről 30 millió koronával állottak odább. Legnagyobb részük erős, egészséges ember volt, a mostani pótszemléken feltétlenül megütnék a mértéket; ha akkor ezeket összeszedik és a legelső árdrágításnál elszállítják a galíciai frontra: több lett volna a katonánk és kevesebb az uzsorás. Mi pedig ehelyett megtürtük az uzsora felburjánzását, engedték az árakat a végtelenségig felhajtani, felhizlaltunk minden piócát s még mindig azt hisszük, hogy ankétekkal, hivatalok szervezésével, hírlapi vitákkal és néhány koronás pénzbüntetésekkal le tudjuk törni az uzsorát.

Beszéljünk már egyszer őszin-

tén, mint Brassó városa. Nincs uzsora uzsorás nélkül. Az uzsora elleni elméleti harc csak üres levegőverdesés; fogjuk nyakon az uzsorásokat.

Az uzsorás a legnehezebben megfogható gonosztevő; száz eset közül egyszer csipik rajta az ipsét, a többiben a kiuzsorázottak kényelemszeretete vagy röstelkedése révén megszabadul. Ha egyszer egy uzsorást sikerül fülönfogni, nyugodtak lehetünk, hogy annak a lelkét — ha van lelke az ilyen kélilábu piócának — nem az az egy eset terheli. Uzsoráskodott előbb is és ha lefizette vagy leülte a büntetést, megint csak nyuzni fogja embertársait. Még a pénzbüntetést is behajtja későbbi áldozatain. Az ilyen közveszélyes büntetésekkal szemben csak egy védekezés van: lehetlenné tenni nekik gyalázatos mesterségük folytatását egyszer s mindenkorra.

Be kell sorozni az árdrágítókat katonának.

Brassó város kezdeményezése

szép, de nem elég. Hogy a „nélkülözhetetlen” fölmentett árdrágítókat behívják katonai szolgálatra, ez az ötlet Kolumbusz tojása: csodálatos, hogy eddig senkinek eszébe nem jutott. Most aztán tessék sürgősen követni a jó példát mindenütt. Nagyváradon is. Találunk itt is nem egy nélkülözhetetlen alakot, aki ócska lim-lomot hallatlan magas áron sző a közönség nyakába; ezeket a legelső árdrágítási esetről tessék a fronton nélkülözhetlenné tenni.

Vannak olyan árdrágítók is, akik fegyveres szolgálatra nem alkalmasak; egyszerűen beválnának ezek például munkás osztagokban, sáncot ásni, vagy lőszert, élelmiszert hordani a lövészárokból, itthon kaszárnyákat takarítani, katonai raktárakat esős éjszakán át őrizni s más efféle hasznos „segédszolgálatokra.” Még az árdrágító kofákat, szatónékat is lehetne kórházsúrolásra s hasonló közmunkákra kötelezni, még pedig nem 15 napra, hanem a háború egész tartamára.

Ne „az uzsora” miatt keseregjünk, hanem járjunk el a legnagyobb könyörtelenséggel az uzsorások ellen.

Csak jöjjenek az angolok!

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Rupprecht bajor trónörökös nyilatkozott a nyugati harctérről. Ha az angolok, mondotta, a Somme-nál új offenzívát akarnak, még erősebb ellentállásra találunk, mint azelőtt.

Konstantin király emlékirata.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik a Petit Parisiennek: Konstantin görög király emlékiratot készített, amelyben 1914 óta követelt magatartását igazolja. Ezt az aide-memoirt az összes nagyhatalmaknak megküldi.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

A koronázási kitüntetések.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a királyi kitüntetéseket a koronázás alkalmából.

A hivatalos lap közli a királyi kéziratot Csernoch János hercegprímáshoz, melylyel a király megkoronázása emlékéül a saját és a királyné arcképét adományozza a hercegprímásnak.

Dr Balogh János igazságügyminiszternek elismerését fejezi ki a király megkoronázása körül szerzett érdemeiért.

Báró Révay Simonnak és unokaöccsének Révay László bárónak, báró Sennyey Bélának és báró Sennyey Gézának és törvényes utódainak a magyar

grófi

méltóságot díjmentesen adományozta a király.

Kendeffy Gábor, Jankovich Béla és Jankovich Béla József nagybirtokosoknak, nemkülönbben törvényes utódainak a magyar

grófi

méltóságot, Kende Zsigmond és Ivánka László nagybirtokosoknak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot és az örökös főrendiházi tagságot adományozta a király.

A magyar

bárói

méltóságot adományozta a király Szalayvsky Gyula főispánnak.

A valóságos belső titkos tanácsosi

méltóságot kapták a következők: gróf Ambrozy Gyula koronaőr, gróf Bánffy Miklós képviselő, a Nemzeti színház és az Opera ház kormánybiztosa, gróf Bathlan István képviselő, gróf Bathlan Ödön főispán, gróf Chotek Rezső, gróf Erdődy Imre, gróf Esterházy László főrendek, gróf Esterházy Mór képviselő, dr Fischer Colbrin Agoston kassai püspök, Hidegháthy Imre horvát miniszter, gróf Hunyadi József százados, a király parancsértisztje, gróf Károlyi Lajos, gróf Károlyi László, gróf Kaglavich Gábor főrendek, Kende Péter képviselő, gróf Klebersberg Kunó államtitkár, báró Kärthy Lajos, a közéleti hívatalt elnöke, gróf Széchényi Emil képviselő, Szinyasi Merse István főispán, gróf Teleki Sándor, gróf Wenckheim Dénes, gróf Wimpffen Siegfried, báró Lipthay Frigyes főrendek, Simontsits Elemér képviselőházi alelnök.

A Lipót-rend nagykeresztjét

kapták: herceg Festetics Taszilo főudvarmester, gróf Széchényi Gyula főlovászmester és gróf Széchényi Béla koronázás belső titkos tanácsosok.

Az első osztályú vaskoronarendet

kapták a következő belső titkos tanácsosok: gróf Apponyi Sándor tárnokmester, gróf Erdődy Rezső főrend, herceg Esterházy Miklós főpobárnokmester, gróf Festetics Pál főkamrármester, gróf Majláth József főrend, báró Skerlecz Iván horváth bán, Szencsényi Lajos egri érsek, Várady L. Árpád kalocsai érsek és Vavrik Béla, a Kuria másodelnöke és a főrendiház alelnöke.

A Ferencz József-rend nagykeresztjét

kapták: Glattfelder Gyula eszani püspök, Kenessey Béla erdélyi egyházkerületi szuperintendens, gróf Kulmer Frigyes belső titkos tanácsos.

Köszönetét

nyilvánította a király a következő belső titkos tanácsosoknak, akik a koronázásnál közreműködtek:

Báró Hornig Károly bibornok, vass-prémi püspöknek, dr Bauer Antal zágrábi érseknek, dr gróf Széchényi Miklós váradi püspöknek, gróf Bánffy György főajtónálló mesternek, gróf Csekonics Endre főasztalnok mesternek, gróf Lónyay Albert lovassági tábornoknak, a magyar testőrség kapitányának, gróf Andrássy Sándor, gróf Schönborn-Buchheim Frigyes Károlynak és gróf Telsky Józsefnek.

Elismerését

fejezi ki a király Bárczy István budapesti polgármesternek és dr Boda Dezső főkapitánynak a koronázási ünnepély rendezéséért.

A koronázási ünnepély körül szerzett

érdemeikért dr Walter Gyula c. püspöknek a

a II. oszt.

vaskoronarendet,

dr Kinda Teofil apátnak a

Ferenc József-rend közepkeresztjét,

dr Leopold Antal primási irodaigazgatónak a

III. oszt.

vaskoronarendet

adományozta a király.

A koronázási ünnepély rendezéséért Jankalfalussy Zoltán miniszteri tanácsosnak, a koronázást rendező bizottság elnökének a Szent István rend kiskeresztjét, dr Csányi Dezső orsz. főlevéltárnok a Lipót-rend lovagkeresztjét, Markovich Incónek, a rendőr-főkapitány helyettesének a Ferencz József-rend tiszti keresztjét, dr Tomcsányi Vilmos Pál miniszteri titkárnak és Kertész K. Róbert műszaki tanácsosnak, dr Nagy Károly detektív főnöknek és dr Blaha Sándor miniszteri titkárnak a III. oszt. vaskoronarendet, dr Marsovszky Ivor miniszteri fogalmazónak, Miskolczy László rendőrtanácsosnak és Baniczky Tamás államrendőrségi főfelügyelőnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta a király.

Kilép-e Oroszország a négyesszövetségből?

Oroszország emberanyaga is kimerülőben van. Fapuskákkal képezik ki az ujoncokat. Nőttön-nő a belső elégtelenség. Egyre súlyosabbakká válnak az élelmezési nehézségek.

A „Brassói Lapok“ munkatársa jól értesült helyen a következő érdekes információkat kapta:

Romániában harcoló csapataink az utóbbi időben teljes határozottsággal megállapították, hogy több helyen igen magas korú, öreg, törődött oroszokkal és egészen fiatal, ugyyszólván gyermek katonákkal állanak szemben, akik emellett ugyyszólván kiképezve sincsenek.

Hogy Oroszország emberanyaga sem kimeríthetetlen, amint azt sokan hiszik, erre számos bizonyítékunk van, amelyek között nyilván a legbeszédesebb, hogy például éppen most sorozzák újra, bezárólag 44 éves korig az egész Oroszországban az előbbi sorozásokon alkalmatlannak talált hadköteleseket.

Nem szabad továbbá elfelejteni, hogy az orosz nép zömét, katonai szempontokból igen silány nivóra szállította az alkoholizmus, az intelligencia teljes hiánya és hogy az orosz sebesülteknek tulnyomó része, különös tekintettel a hiányos orvosi berendezésekre, sosem térhet vissza a frontra.

Erre vezethető vissza az a görcsös kapcsolás is, amellyel ezen a bajon az orosz hadvezetéség segíteni igyekszik. Teljes jól értesültségen alapszik az az információ, hogy

az oroszok besorozzák és harcra küldik ellenünk a szerb, román és cseh hadifoglyokat is, akiket az utóbbi időben tömegesen szednek ki a célra a fogolytáborokból.

A Galac alatt most folyó harcokban már kerültek ilyen foglyok a kezünk közé. Val-

omásuk szerint, ami természetes is, oroszokkal kényszerítették rá, hogy ellenünk harcoljanak.

De az emberhiány egyre érezhetőbb felmerülése mellett nagy gondot okoz Oroszországnak a fegyverhiány is.

Megállapítottuk például, hogy Reinél körülbelül 10000, nagybárára öregebb emberekből álló ujoncot néhány fapuskával képeztek ki a tisztek.

Ezek majd csak akkor kapnak fegyvert, ha a rajvonalba kerülnek. És csak annyi mehet a harc sorba közülök, ahányanak fegyver jut.

Ami végül Oroszország élelmezési viszonyait illeti, ezekről csak ennyit: Az orosz kormány kegyetlenül elzárja a besszarábiai határt a román menekülők elől, nehogy ezeknek orosz földre özönlése fokozza az oroszországi különben is renkívül súlyos élelmezési nehézségeket.

E mellett megállapítást nyert, hogy a visszavonuló orosz csapatok redőrtívül sok búzát is magukkal vittek Romániából, most egész Oroszországban egyre érezhetőbbé válik a kenyérhiány.

Igy fest valójában a hatalmas Oroszország. És ezek után lehet-e csodálkozni a sok kormányváltáson, a belső elégtelenség egyre növekedésén, a háború folytatása makacs és érdéktelven hűveinek gyilkos kitartásán és elvetemültségén, amelynek folyamánya Witte gróf és legutóbb Rasputin megöletésé volt?

Szinte lehetetlen nem binni azon angol ujság aggodalmainak, amelyek éppen most, a félhivatalos Reuter ügynökség útján közli a világgal, mintha csak egy ki-pattanó titok kellemetlenségeiért Anglia már jóelőre a kezét mosná, hogy a szövetség egyik hatalma kiválni készül az antantból?

Kisebb vállalkozások keleten.

Berlin, január 19. A nagyfőhadiszámlás jelenté:

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Az utóbbi napokban megélt harcok tevékenység ismét ellanyhult.

József főherceg vezérezredes harc-vonala. A Susita völgytől északra Valasti környékén magaslati állásaink ellen intézett támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett megfiúsultak.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A helyzet változatlan.

Bulgári harctér.

Járőreink több helyen sikeres vállalkozásokat hajtottak végre.

Macedóniai front.

Egy angol század előretörését Serres ellen könnyű szerrel visszavertük.

Ludendorff, első főszállásmester.

Hírek a Deutschlandról és a Bremenről.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Deutschland kereskedelmi tengeralattjáró Brémából Amerikába indult. Ugyane forrás jelenti, hogy a Bremen kereskedelmi tengeralattjáró nem pusztult el, hanem munkában van, hogy az óceán más részében a hadi tengeralattjárók munkáját megkönnyítse.

Olasz katolikusok a békéért.

Zürich, január 19. A Popolo d'Italiának egy a cenzúra által erősen megfiúsított tudósítása a Boselli kormány válságáról szól és megállapítja, hogy Olaszország katolikus sajtóegyesületei a háborúba való erős belefáradásról tesznek tanúságot. A római nagy katolikus egyesületek gyűlést tartottak, amelyen kikelték bizonyos pártoknak háborús uszításai ellen.

Megegyeztünk Németországgal.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Magyar-osztrák és német miniszterek a kancellár elnöklésével plenáris ülést tartottak, ahol teljes megegyezés jött létre a két szövetséges hatalom között s gazdasági kérdésekben a legjobb tudásuk szerint fogják egymást támogatni. Egyébként a tárgyalást befejezték s a miniszterek szakelődőkkel együtt ma Berlinből Budapestre utaztak.

Csökken a harci tevékenység.

Keleti harctér. Budapest, január 19. (Hivatalos.) Az ellenség tegnap délután heves támadásokat intézett a Susita és Casinu völgy közötti állásaink ellen, amelyek tüzelésünkben megfiúsultak. Volhyniában ismét csökkent a harci tevékenység.

Olasz katonákat fogtunk el.

Olasz harctér. Budapest, január 19. (Hivatalos.) A Karszt fennsík északi szakaszán csapataink ellenséges előállítások ellen irányuló sikeres vállalkozásokból 4 tisztet s 120 főnyi legénységet szállítottak be hadifogolyként és 1 géppuskát zsákmányoltak.

Délkeleti harctér. Budapest, január 19. (Hivatalos.) Nincs különös esemény. *Höfer*

Döntés a Dnyeszternél.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Journal de Debots katonai kritikusa azt írja, hogy a központi hatalmak csapatai az orosz utóvédokat visszavetették az első természetes vonalra a Szeretih folyóhoz. Az entente katonai köreiben sem a Szeretihnél, sem a Pruthinál, hanem a legerősebb Dnyeszter vonalánál várják a döntést, ami azóban még a távol jövőben van.

Republikánus mozgalom Angliában.

Angol nőt vegyen feleségül a velszi herceg.

Budapest, jan. 19. (Saját tudósítónktól.) A Münchener Neueste Nachrichten szerint Londonban nagy feltűnést kelt a Daily Mail cikke, amelyet az ismert liberális vezér, sir William Russel írt. Azt fejtegeti a cikkíró, hogy a német békeajánlat óta a republikánus mozgalom növekedőben van Angliában s ennek ellensúlyozására a velszi herceg jól tenné, ha nem külföldi hercegnőt, hanem angol leányt venne el feleségül.

Ujból forradalom készül Oroszországban.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) A kopenhágai Politiken azt az értesítést kapta Stockholmból, hogy az orosz belpolitikai viszonyok még válságosabbak, mint 1915. nyarán s az ország hangulata forradalmi kitörés felé irányul. Népszerű most Protopopov, az igazi vesető, s a hadsereg az ellenséghez pártolt. Ugy hiszik, hogy Miklós vagy Mihály nagyherceget akarják cárrá kikiáltani. Az ellenzék forradalmat kíván s a kormány és az ellenzék közti ellentét a дума megnyitásával ki fog törni.

Galac veszedelemben.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Pétervári lapok szerint a Duna alsó-folyásánál Galacnak a központi hatalmak által való veszélyeztetése az ellenlökések dacára is növekszik. Egyébként a Duna alsó folyásánál a kiűrités befejeztetett.

Német jelentés a Cormvalis elsüllyesztéséről.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff ügynökség: A Cormvallis 14.200 tonnás csatahajót január 9-én Málta közelében egy német tengeralattjáró elsüllyesztette. (Az angol admirális már jelentette.)

A дума összehívását elhalasztották.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) A Pétervári távirati ügynökség hivatalosan jelenti: A дума egybehívását január 25-ről február 27-re halasztották.

Esti Wolff-jelentés.

Budapest, január 19. (Saját tudósítónktól.) Esti jelentés 19-én: A harcterekről nincs különös jelenteni való. Monasztirtól északnyugatra a tüzéréség dolgozik. A román fronton Isacceánál puska és ágyutüz.

Nem ettük meg a menekültek lisztjét.

Nagyváradnak van követelése az Orsz. Közélelmezési Hivataltól.

Egy hírlapi közlemény nyomán most már az egész ország ujságjait bejárta a hír, hogy Nagyváradon megették az erdélyi menekültek részére leraktározott lisztkészletet a Nagyváradot olyan színben tüntetik fel, mintha az erdélyi szerencsétlenséget felhasználta volna arra, hogy a város közönségének élelmezése körül igyekeztek kihaszni erdélyrészi testvéreink szerencsétlenségét.

Nagyvárad város hatósága és közönsége teljes odaadással és áldozatkészséggel megtette kötelességét az erdélyi menekültekkel szemben. Aki tanuja volt annak az éjjel-nappal tartó munkának, amit a vonatokon érkező szegény menekültek élelmezése körül heteken át kifejtettek a nagyvárad vasútállomáson, az igazolhatja Nagyvárad hatóságának és áldozatkészségének páratlan megnyilatkozását. Egyetlen menekült, aki élelemre szorult, nem utazott segítség nélkül tovább Nagyváradról.

Vagy emlékezzünk vissza, mikor a kocsikon menekülők tízezrei érkeztek Nagyváradra, Baróthy Pál helyettes kir. főügyész vezetése alatt minő óriási munkát fejtett ki az éjjel nappal permanenciában levő segítőbizottság, s mennyire igyekezett menekülő szegény véreink szenvedéseit élelemmel, pénzzel, ruhával segíteni.

Nagy feladat hárult ezzel a nagy és lélekemelő szamaritánusi munkával a város közélelmezési hivatalára, amelynek vezetője, félre téve minden más tekintetet, első sorba helyezte a menekültek élelemmel való ellátását, nehogy szegény véreink a hontalanság mellett még az éhségtől is szenvedjenek.

Már már sokan attól féltek, hogy az erdélyi menekültek ellátása a város közönségét fogja a liszt és kenyér hiánnyal sújtani, de az aggodalmaskodókat Lukács Ödön főjegyző megnyugtatta:

— Az első kötelesség a menekülőkről gondoskodni. Ami ezen a réven Nagyvárad város készletéből elfogy, bizonyára pótolni fogják.

Nagyvárad város közönsége tehát nem-hogy az erdélyi menekültek élelmiszereit felélte, vagy elfogyasztotta volna, hanem éppen a város közönségének kiutalt liszt egyrészét adta oda az erdélyi menekülőknak s a még itt tartózkodók mai napig is a város közönségének szánt s e célra beszerzett élelmiszert fogyasztják.

Nagyvárad város élelmezési ügyosztályának e címen nagymennyiségű liszt követelése van az Országos Közélelmezési Hivataltól.

Mint értesülünk, Lukács Ödön főjegyző a városnak ez irányu jogos igényét báró Kürthy Lajosnál, az Országos Közélelmezési Hivatal vezetőjénél be is jelentette.

Mikor a legnagyobb önzetlenséggel és áldozatkészséggel dolgozott Nagyvárad hatósága és közönsége az erdélyi menekültek érdekében, akkor is keringtek különféle hírek, hogy Nagyvárad városában még vizet

sem kapnak földönfutó testvéreink. Már megszoktuk, hogy legamesszebb intenciókból eredő működésünket meggyanúsítják, vagy legalább is félremagyarázzák.

A mostani híresztelés is ilyen forrásból fakadhatott.

Balfour magyarozgat

Amíg Wilson újabb lépésre készül a béke érdekében, ezenközben nyilvánosságra jutnak azok a kommentárok, amelyekkel Lord Balfour, az angol külügyi államtitkár az ententének Wilsonhoz írt levelét jegyzékét kíséri.

Balfour mindenekelőtt azt igyekszik bizonyítani, hogy Wilson nem gondolkodott elég mélyen és elég alaposan ama feltételekről, amelyek tartós békét biztosítanak. Az angol külügyi államtitkár egész távirata különben semmi más, mint kétségbeesett reszketés attól a hatalomtól, amely a megszeméltetésre ítelt Németországot lesz a háboru után.

Londonból jelentik: Lord Balfour, külügyi államtitkár, a következő táviratot küldte a washingtoni nagykövetségnek:

Miért nem jöhet létre a béke?

Az elnök jegyzékének általános gondolatmenetéből azt látom, hogy amíg el van telve attól az élnék kívánságtól, hogy a béke minél előbb létrejöjjön, s hogyha megjön, tartós is legyen, azokról a feltételekről nem gondolkodott, amelyekkel a béke létrejöhetne. Ő felsége koránya teljes mértékben egyetért az elnök eszményi kívánságával, de erősen érzí, hogy a békének a tartósága nagymértékben függ a karakterétől és hogy-e nemzetközi viszonyok tartós rendszerét nem lehet olyan alapon felépíteni, amely reménytelenül fogyatékos.

A törökök kiűzése Európából.

Nyilvánvaló és nem kell arra különösen rámutatnom, hogy ezt az utóbbi bajt lényegesen lehetne enyhíteni, ha a szövetségesek megvalósíthatják azokat a változásokat Európa térképén, amelyeket közös jegyzékükben vázoltak. Ez ellen azt az ellenvetést tették, hogy a törökök kiűzése Európából nem alkotja az általános terv tulajdonképpen való nagy, logikus részét. A török birodalom fenntartását sok emberöltőn át és egy világhírű államférfiu, lényegesnek tartották az európai béke fenntartása érdekében. Miért, így kérdezik, hozzák most a béke ügyét kapcsolatba e hagyományos politika teljes megdöntésével?

A felelet így hangzik: Mert a körülmények teljesen megváltoztak. Most már szükségtelen megfontolni, hogy egy reformált Törökország megteremtése, amely a közeli Kelet ellenséges népfajai közt a közvetítő szerepét játszhatná, oly terv volt, amelyet nem lehetett megvalósítani akkor sem, amikor a szultán őszinte volt és a hatalmak egységesek. Biztos, hogy azt most nem lehet megvalósítani. Az egység és a haladás Törökországra legalább is ugyanolyan barbár és még agresszívabb, mint Abdul Hamid szultán Törökországa volt. Sőt Németország kezében nyilvánvalóan megszünt a béke bástyája lenni és nyíltan a hódítás eszközevé használják.

A szerződések nem alkalmasak a béke fenntartására.

Am az ily területi változások, ha a háboru való alkalmat csökkenthetik is, nem nyújtanak elegendő biztonságot annak visszatérítésével szemben, ha Németország vagyis inkább azok a körök Németországban, amelyek közvéleményét tessik és sorsát ír-

nyítják, újra elhatározzák, hogy uralkodni akarnak a világon. Ők akkor azt fogják ugyan találni, hogy egy ily kaland a dolgok új rendje folytán nehezebb lett, de aligha azt, hogy lehetetlenné vált. Nekik akkor még mindig egy politikai rendszer lesz a kezükben, amelyet teljesen katonai alapon építettek fel. Meg fognak vásárolni továbbra is nagy készleteket katonai felszerelési tárgyakkal és tökéletesíteni fogják támadó módszerüket, úgy, hogy békés szomszédjait leverhetik, mielőtt azok maguk elkészülhettek volna a védelemre. Ha ily módon Európa a háboru után sokkal szegényebb lesz emberekben, pénzben és kölcsönös jóakarásban, mint béke idején volt, mindamellett azonban nem lesz nagyobb biztonságban és akkor azok a jövőbeli remények, amelyeket az elnök táplál a világ javára, teljesebbüktől távolabb lesznek, mint valaha.

Míg a többi nemzetek, különösen az Egyesült-Államok és Nagybritannia arra törekedtek, hogy döntőbírói szerződések által megszerezzék azt a biztonságot, hogy semmiféle viszálynak eshetősége meg ne zavarhassa a békét, amelyet tartóssá igyekezett alakítani, Németország félraállott. Történetírói és filozófusai a háboru fényét prédikálták. A hatalmat az állam iszai céljairól proklamálták. A vezérkar a fardhatatlan iparral együtt összekovácsolta azokat a fegyvereket, amelyekkel a kellő pillanatban a hatalom eszméjét meg lehet valósítani. Ezek a tények elég világosan igazolják, hogy a szerződések a béke fenntartása érdekében nem alkalmasak arra, hogy sok hajlandóságot találjunk Berlinben.

Az entente győzelme biztosítja a békét.

Lehet-e a nemzetközi viszonyok valamelyes reformját ily békére alapítani. Ily béke mindannak diadalát, ami a háboru biztossá és brutálissá teszi és amaz összes eszközök fogyatékoságát jelenti, amelyre a civilizáció épít, hogy alkalmat találjon a nemzetközi viszályok és azok rémségi megszüntetésére. Németország és Ausztria-Magyarország a háboru elkerülhetlenné tették, amennyiben hozzányultak egy kis állam jogaihoz és kezdetben győzedelmeskedtek olyképpen, hogy egy másik védő szerződést megsemmisítettek. A szárazföldön és tengeren való terrorizmus ilyképpen a győzelem eszközeül bizonyulnak. Vajon a győzők a szelvények felállítására feladják e az eszközöket, ha a fennálló szerződések papírrongyál nem egyebek. Segítenek-e akkor rajtunk új szerződések? Ha a nemzetközi jog alapvető szabályainak megsértését siker koronázza, ugy az összegyűlt nemzetek vajdon nem fognak-e haszontalanul dolgozni azon, hogy e szerződéseket megjavítsák? Határozományaikból senki másnak nem lesz haszna, mint azoknak a bűnösöknek, akik azokat megsértették?

A kik megtartják, azok a paragrafusok sulya alatt szenvedni fognak. Ezért az angol nép, noha teljesen osztozik az elnöknek békére irányuló kívánságában, nem hiszi, hogy a béke tartós lehet, ha nem a szövetségesek ügyének sikerére van alapítva, mert tartós békét aligha várhatunk, ha három feltétel nem teljesül:

1. Hogy a nemzetközi nyugalanság fennálló okai, amennyire lehet, kiküszöböltessenek és meggyöngöttessenek, 2. hogy a központi hatalmak támadó kedve és lelkesületlen módszerei saját uszeiknél is csödt mondjanak, 3. hogy az ellenségeskedés megállítására vagy elhatárolására irányuló összes szerződés szerű megállapodásokat a nemzetközi bűnhődést oly valamelyes formájába kell öltöztetni, amely a legmerészebb támadót is megállítja.

Több ház forgalmas helyen eladó. Bővebbet a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi banknál, Rimanóczy-utca 6. szám.

Jelentés az új Mőwéről.

Emlékeztet, hogy egyik brazil kikötőből elszabadult egy német hadihajó, amely most az Atlanti óceánra eredményesen pusztítja az antant hajóit. Eddig 70—75 000 tonnát súlyozott el 4 millió font sterling értékben. Erről a hajóról a Wolff ügynökség jelentést tesz közre:

Berlin, január 19. Wolff jelentés: 1916 december 31-én a 4600 tonnás Yarowdale angol gőzöst Seinemündébe szállították. A gőzös legénységén kívül 469 fogoly volt a hajón (norvég és angol gőzösek legénységéből), amelyek hadianyagot szállítottak ellenségeinknek Amerikából.

Volt a gőzösökön 6000 tonna buza, 2000 tonna liszt, 1200 ló, 117 automobil (személyszállító), 6300 puska, töltények, drótsövények, gyümölcs stb. A hajón volt 103 más személy is. A gőzös a tengeralfjárók ellen fel volt fegyverezve. A kobozó bizottság elnöke Padanisz tisztihelyettes volt.

Miután az angol admirális január 17-én nyilatkozott, az esetet nyilvánosságra kellett hozni, mert a Hudson Maruch eset után (egy brazil kikötő magasságában elfogott angol hajó esete óta) a semlegesek előtt is ismeretes volt, hogy az Óceánon mi történt.

Tilos a tejfel és a tejszín.

A rendőrség hirdetménye.

A m. kir. miniszteriumnak 18—917. M. E. számú rendelete értelmében közhírré létezik, hogy tejszín, kávétejzín, édes tejfelt, tejsűrű, tejszínhabot, valamint általában mesterségesen feldolgozott zsírtartalmu tejet termésként a közvetlen fogyasztás céljára eladni, vagy erre a célra egyébként forgalomba hozni tilos.

Azok az egyének, vállalatok, cégek, vagy üzemek, amelyek tehenetejű vagy tehéntejű méteket felhasználásával készülő sajt gyártásával ipar vagy keresetesen foglalkoznak,

a) ha üzemüket az 1915. évi január hó 1. napját megelőzőleg kezelték meg, üzemüket ezennel is folytathatják ugyan, de annak terjedelmét az Országos Közélelmezési Hivatal a szükséghez képest korlátozhatja, b) ha pedig üzemüket az 1915. évi január 1. napja után kezelték meg, üzemüket az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által megszaott határidő letelte után csak az Országos Közélelmezési Hivatal elnökének engedélyével és csak az engedélyben megállapított keretek között folytathatják.

A jelen rendelet életbelépése után ilyen üzemek csak az Országos Közélelmezési Hivatal elnökének előzetes engedélyével és az abban megszabott korlátok között szabad megkezdeni és folytatni.

A tehenetejűből készült mindennemű vaj és túró legmagasabb árát időről időre az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke fogja megállapítani.

A jelen rendelet életbelépése előtt tehenetejű vagy tejszínnek szállítása iránt kötött szerződésektől a vevő a jövőre nézve elállhat.

A tehenetejűből készült vajnak, valamint túróknak szállítása a jelen rendelet életbelépése előtt kötött szerződések, amennyiben még teljesítve nem lettek, hatályukat veszítik, ha a szerződéssel kikötött vételár az Országos Közélelmezési Hivatal által első ízben megállapítandó legmagasabb árt meghaladja.

Aki a jelen rendeletet megszegi, vagy kijátszja az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a teljes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Azon készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének

egyötöde a feljelentőt, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak hatáskörébe tartozik.

Ez a rendelet 1917. évi január hó 15. napján lép életbe.

Nagyvárad, 1917. január 18.

Rendőrfőkapitány.

Most már szabadon vallhatunk

Belényesferrón tavaly egy forró júliusi éjszakán nyugodtan hallgott a falu fő utcáján Zaha Pável kisbíró és éjjeli őr. Hirtelen megállott. Szavak ütötték meg fülét. Gherman György házából jöttek a hangok, ahol a házigazda és Botta Tódor a Ducsi beszélgettek. Botta éppen pont ezt mondta:

— Tegyelj túró: a tarisznyádba és gyere Váradra, tegyél is a bírót, Zaha Tamást. Félsz a bírótól? A bíró nem király, a király is elvezítette koronáját és is elveszti. Csak gyere Váradra.

Es egyet káromkodott, rosztal mondván a királyról.

A bíró a kisbíró jelentésére feljelentette őket becsületsértésért, de királysértési parlett belőle, amelyet tegnap tárgyalt a törvényszék Ember Géza tanácselnök vezetésével. (Bírák: Jaczkovics Gyula és Fábry Albert, ügyész: Medvigy István, jegyző: Széles István dr.)

Elnök kérdésére a vádlott kijelenti, hogy a vád nem igaz s csak a bíró koholta.

Zaha Pável éjjeli őr és kisbíró kijelenti, hogy nem hallott semmit az ablak alatt és ő a bíróságnak nem mondott semmit. Most jött egy tanu, Pintye György s elmondta, hogy a bíró elvitte őket a falu korosmájába a kisbíróval együtt ott itatta mindkettőjüket s azt mondta:

— Ugy valljatok, hogy Botta György a Ducsi szidta a királyt. Mert ha nem beszéltek így, akkor nem adom ki a fizetéseket, sem a tengerit, hanem elcsaplak benne teket.

Ezért vallottak Botta ellen a járásbírósnak.

— De hát miért tették azt? kérdi az elnök.

— Mert féltünk a bírótól, aki be akarta zárni Botta Györgyöt.

— Hát akkor már nem volt bíró, mikor Belényesen vallani kellett?

— Dehogyan nem, csak fel volt függesztve. Akkor iskoláztatott bennünket a korosmájában, hogyan valljunk!

— Na és most.

— Hát most már szabadon vallhatjuk az igazat, mert elcsapták a bírót. Nem féltünk tőle. Most már bevalljuk, hogy felbízottatott minket.

Medvigy István dr. ügyész eljettette a vádat.

A törvényszék az eljárást megszüntette Botta ellen s az ügyésznek adta ki az iratokat, hogy indítsa meg hámis tanuszerzés miatt az eljárást Zaha János bíró ellen.

Igy sült el visszafele a királysértés vádja.

Álkulesos ékszerlopás a Pável-utcán.

A rendőrség nagyszabású nyomozó akciója.

A rendőrségnek meglehetősen munkát adnak mostanában a betörők, akiknek legnagyobb része katonai egyén, s éppen ezért nagy nehézségekbe ütközik a nyomozás.

Tegnapelőtt este a Pável-utcán történt újabb betörés. S. H. huszárfőhadnagy lakását nyitotta fel álkulesos tolvaj. A lakás zárva volt, seki sem tartózkodott otthon fél 6 óra tájban, amikor a betörés történhetett, s így a tolvaj háborítatlanul szedhette össze a főhadnagy értékes tárgyait.

Az eddigi megállapodás szerint a következő tárgyak tűntek el a lakásból: Egy nagy pénzestárca, fekete bőrből készült 12 darab 100 koronás bankjegy tartalommal, egy kisebb fekete bőrtárca egy 10 koronás és több 1—2 koronás bankjegyekkel, 2—3 piramidin porral, egy platina gyűrű, díszítés nélkül zafír ékkövel, egy arany karkötő óra borszikkal, egy mahagoni cigarettatárca 5—6 szivarral (közte havanna), egy szivarkészlet zöld bőrhuzattal, aranydiszítéssel és egy ezüst bonbonniére zafír ékkövel díszítve.

Ezen tárgyak eltűnése volt eddig megállapítható. A rendőrség megindította a nyomozást, amelyet Jánossy Gyula főkapitányhelyettes vezet. Az utóbbi napi betörések ügyében az egész detektívárda nyomoz megfeszített buzgalommal városzerte. Az erélyes nyomozás már tegnap este megkezdődött, s így remélhető, hogy a betörőbanda nem fog kibujni a rászoruló hurorból.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és

sikkos mellfűzőt

és azokat igen szolid áron becsajtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Resztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. sz.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvénye.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonszerv is kapható.

HIREK

* Jenő főherceg kitüntetése
Jenő főherceg vezérezredes megkapta a Mária Terézia rend nyakkeresztjét.

* Kossuth Lajos Tódor hazajön
A 8 Órai Ujság beszámolóját folytatott Kossuth Ferenc özvegyével, s mint fővárosi tudósítónk telefonálja, az az értesülést adta, hogy Kossuth Lajos Tódorral Svájcban át sikerült összeköttetésbe jutnia. A még élő Kossuth ivadék súlyos beteg, súlyos csuszkinozza, s amint alkalom lesz rá, Svájcban át hazajön. Az ellenzék képviselővé kívánja választatni a vezető szerepet biztosító párt vezetésében Kossuth Lajos Tódornak.

* A Katholikus Népszövetség holnapi ünnepélye iránt városszerte nagy az érdeklődés; igen sokan kiváltották fenntartott helyekre szóló jegyeiket már eddig is. Fenntartott helyek ma este 6 órától és holnap déli 12-ig még válthatók. A műsor magas színvonala és változatossága garanciája a legteljesebb sikernek. Nagy érdeklődéssel tekint a közönség a két művésztőre, dr. Krüger Aladárné és S. Nyisztor Albertné fellépésére, akik közül Nyisztor Albertné most először lép fel a nagyvárosi közönség előtt. Mellau István szónoki képessége egymagában is nagy közönséget vonz. A 70. gyalogezred jeles zenekara tavalyi szereplésével egyszerre meglepte a Kath. Népszövetség egész közönségét, melynek, a műsoron levő számokból itélve, ismét kiváló zenei élvezetben lesz része. Az ünnepélyen belépti díj nincs, de önkéntes adományokat köszönettel fogadnak. A tiszta jövedelem a Kath. Növédő Egyesület anyagi és csesemővőd intézetének gondozásában álló hadiárvák és hadbavonultak családtagjai javára fog fordítani.

* A belügyminiszter köszönete Baróthy Pálnak. Az erdélyi menekültek nagy része már visszatért elhagyott otthonába, hogy hajlékát rendbeszedve, kiheverje a kiállott szenvedéseket. Nagyvárad város közönsége nemcsak meleg szeretettel, de segítő kézzel fogadta annakidején a menekültek ezreit. Különösen felejthetetlen lesz előttük az az őszellen őrjáti munka, amelyet a segítő bizottság a különösen annak élén Baróthy Pál főügyész helyettes heteken át, éjjel-nappal tartó buzgalommal kifejtett. Ennek a lelkes és hazafias tevékenységnek elismerése nyilatkozik most meg abban a levélben, amelyet Sándor János belügyminiszter intézett Baróthy Pál helyettes főügyészhez. A miniszter az oláh betörés miatt elmenekült erdélyi lakosság támogatása körül kifejtett példátadó készségéért, melylyel nagy közhatalmi elfoglaltsága mellett is oly hazafias odaadással szített a tüzhelyüktől elszakadt erdélyi testvérszereplésére, a legmelegebb hálás köszönetét fejezi ki Baróthy Pálnak, azok nevében is, akiknek a megpróbáltatás nehéz napjaiban lelkes közreműködésével a nemes emberbaráti akció enyhülést szerzett.

* Kelemen detektív gyásza. Kelemen András detektívot mély gyász érte. Kilenc éves fia, Károly, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése holnap lesz.

* A Tiszántúli Méhészegylet működése. A Tiszántúli Méhészegylet múlt év december 28-án megalakult. Az új egyesület nagy buzgalommal készül, hogy nemes munkáját a tavasszal minél intenzívebben megkezdhesse. Most a szervezés és előkészítés munkáját végzik. Ismeretes, hogy Ipolyi-Keller Gyula dr., a földművelésügyi minisztérium nagyvárosi kirendeltségének vezetője, a Tisza Kálmán tér 9. sz. alatti háztartási istola és keltető telepnél mintaméheszt állíttatott fel és az a múlt évi május hó 27-ikén ünnepélyesen átadta rendeltetésének. Együttal Nagyvárad, Bihar megye és a távolabbi környék méhészeit értekezletre hívta össze, hogy a miniszteri kirendeltségnek a méhészet terén kifejtett tervszerű munkálkodását ismertesse s hogy a méhészeket tömörítésre, szervezkedésre felhívja. Ipolyi-Keller Gyula lelkes és celtudatos eljárásának megvolt a kellő hatása. Az értekezlet egy nagyobbabaszú méhészegylet megalakítását határozta el. Az előkészítő bizottság a háborús állapot miatt nehéz munkát végzett, de feladatát derekassal megoldotta: körülbelül 250 méhészt összekötött az új egyesület zászlaja alá. Különös elismerés illeti Siket Traján postaiszolgálatot, aki Ipolyi-Keller Gyula kérésére oly széleskörű propagandát indított a postaszemélyzet körében, hogy a jelentkezett tagok között mintegy 170 postai alkalmazott van.

* Hogy emelkednek a papírárak? A Nyomdatulajdonosok Orsz. Szövetségének hivatalos lapja, a Nyomdaipar, legújabb számában közli a papírárak emelkedését. Lelődjük a beszédes számok, hogy a közönségnek fogalma legyen: milyen háltszen drágasággal kell az újságolvasásban és nyomdai munkák előállításában is kizdenünk. Az áremelkedések az egyes papírmeknél a következők:

Ujfénygyűrű papír kg. 1 K 20 — áremelkedés 300 százalék; Fémertes papír kg. 2 K 10 — áremelkedés 300 százalék; Feltámasztó papír kg. 1 K 82 — áremelkedés 320 százalék; Levélpapír kg. 3 K 40 — áremelkedés 320 százalék; Oktmány fonalú papír kg. 2 K 10 — áremelkedés 304 százalék; Rendes fogalmi papír kg. 1 K 60 — áremelkedés 350 százalék; Lemez méterm. 50 — áremelkedés 280 százalék; Festék középmin. kv. 5-8 K — áremelkedés 500 százalék; Hangeranyag nem kapható. Isten, természet, tonta, gummi, fűzői cikkek 300-600 százalékkal emelkedtek és örülnünk kell, ha a gyártás uraktól árut kaphatunk.

* Bűkkönyv stb. zár alá vétele. A rendőrkapitányi hivatal a magyar kir. minisztérium a háború eseteire szóló kivételre intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján közhíré teszi, hogy a tatárka lósbab, takarmányszó mindenféle bűkkönyv és mubarmsg készletek a jelen rendelet erejében fogva zár alá vétetnek és amennyiben a jelen rendelet másképpen nem intézkedik azt csak a Hadi Termékek részvényszegség (Budapest V. Nádor utca 9.) útján idegenítheti el és azzal egyáltalában csak a jelen rendeletben megszabott korlátok között rendelkezhetik. Ugy a földművelésügyi miniszter, valamint az Országos Közéletmészeti Hivatal elnöke elrendelteti a jelen rendelettel zár alá vétetett készletek közszükségleti célokra való igénybevételét. Kereskedők ha ilyen magvak vásárlásával eddig is foglalkoztak, tatárkát, lósbabot, mindenféle bűkkönyvet és muhar-magot közvetlenül eszentul is vásárolhatnak, de csak olyanoktól, akiknek eladásra szánt

ilyen magkészlete az egyes magmerekből tiz tiz métermézetét meg nem halad. A rendelet elleni kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak hatáskörébe tartozik. Nagyvárad, 1917 január 19. Rendőrkapitányseg.

* Halálozások. Ulferth József kataszteri mérnököt mély gyász érte; édesanyja, öz. Ulferth Arnoldné, szül. Augustinov Vilma élete 78 évében elhunyt. Temetése ma, szombaton délután 4 órakor lesz a r. kath. egyház szerelőháza szerint a Percs utca 2. sz. háztól. — Domokos László kir. ítéltáblai bír. elg 20 éves leánya: Domokos Mária tanárjelölt; hosszas szenvedés után tegnap délelőtt elhalt. Temetése holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Kórház-utca 15. sz. háztól.

* Hadi cipők. A cipő hiánya mindjobban érezhetővé lesz. Ami van, az méregdrága. Ez a cipőmizéria régen foglalkoztatja a kormányt, mely rendelettel akarja a kérést szabályozni.

Nyolc tiz nap múlva kormányrendelet fog megjelenni a cipőgyártásnak és forgalombahozatalának szabályozásáról. Az ezennel gyártható cipők típusát meg fogja határozni a kormány és mindössze négyféle minőség gyártását engedélyez majd meg, nevezetesen a fatsipos cipők, a hasi ékbőrű készült cipők, az ugynevezett angol cipők és fényűzési cipők típusát. A hasítékéből készült cipők előírása is szabályozva lesz, valamint különböző pótlányok felhaználása is. Az előírt minőségű sítőrő cipőket meg kell majd jelölni, ezeket csak a rendelet kibocsátását követő négy hónapon belül lehet csak eladni.

Cipőközpontot nem állít fel a kormány, de a megalakuló hadi bizottság általában fogja a cipőipart szabályozni.

* Hol lehet kapni petróleumot? Tudatom mindazokkal, akik még január hóra szóló petróleumjegyre esedékes petróleumot nem kapták meg, hogy petróleumárandóságukat a hó 20-ától, illetve mátiól kezdődőleg Kohn Farkasné Veres Balázs-utca 1., L'wy József Varju utca 40. Schwarz Elek Aradi-ut 13, Lovász Vilmos Timár utca 2. öz. Kenyeres Andorné Galamb u 1, Waisz Samu Aradi-ut 17, Gróza Demeterné Kolozsvári u. alatti cégeknel megvásárolhatják. Folytatódólagosan beérkezendő és árusítás alá bocsátandó további petróleum mennyiségéről a közönséget esetről esetre külön hirdetmény útján fogom értesíteni, úgy, hogy a hó folyamán az esedékes petróleum mennyiségét mindenki megvásárolhatja. Nagyvárad, 1917 január hó 16-án. Lukács Odón polgármester-helyettes.

* Gyönyörű részecske arc a nő legszébb díszé. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-psiota.

* Ertesítés. A nagyvárosi Hitelbank Rt. Takarékos és Segélyszövetkezet XII ik évtársulatának kifizetései f. hó 15-én megkezdődtek.

* Megfagyott széltől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a Harmatlej kréme és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Or felvétetik a Fekete Sashoz. Jelentkezhetni a gondnoki irodában. Sas-passagó 24 számú lépcső.

x Polack című BOXIS bírtos szer. Ár: 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Parkas Leány Apothe drogeriájában Kossuth-ut. 7/B.

Kiadó. Arany János-utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szoba s egyéb mellékhelyiségekkel 1917 május 1 re. értekezhetni a Poigári Takarékpénztárnál. Kossuth-utca.

Igazságszolgáltatás.

Apró halak, jó halak. Ez volt az elve Ferenczy Lajos asztalosnak, aki a portás szerepét is játszotta, öt rendbeli lopás és négy rendbeli lopás kísérlete miatt került a törvényszék elé Ferenczy, aki beismerte, hogy mindent elvitt, amit lehetett, néha azonban válogatás volt s ott hagyta a neki nem teliszóket. Waiszlovich Emil, a Park-aszáló igazgatótulajdonosa, Szilágyi Géza órák, Klein Hugó lámpaeréz, Roih Henrik valómása után 2 évi börtönrre ítélték Ferenczyt, akiket a vizsgálati fogságból 1 hónapot beszámított a törvényszék.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 órákor, fél helyárrakkal:

Szibil.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Konstantin nagyherceg	—	Tarnai Béla
Anna Pavlovna nagyhercegnő	—	Szebeni Margit
A kormányzó	—	Sik Rezső
Szibil énekesnő	—	Sz. Zsigmond Anna
Peire impresszárió	—	Perényi Kálmán
Sarah, a felesége	—	Vig Mancsi
A tiz hajadonok vezetője	—	Rákosi Ferenc

Este 7 és fél órákor, teljes helyárrakkal:

Négy a kislány.

Paródia 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Suberkovits, zeneszerző	—	Szigeti Jenő
Balaniber	—	Ivánfy Jenő
Protz	—	Rákosi Ferenc
Dodó, a neje	—	Szebeni Margit
Hédi	—	Habár Lola
Médi	—	T. Pogány Janka
Eszmeralde	—	Vigh Mancsi

Heti műsori

Szombat délután: Szibil.
Szombat este: Négy a kislány.
Vasárnap délután: Egy magyar nábob.
Vasárnap este: Zuzsi kisasszony.

Délutáni előadások. Ma, szombaton délután a Szibil kerül színpadra, amely alkalommal Poir szerepét Perényi Kálmán játssza, vasárnap délután pedig Egy magyar nábob, amelynek előadása ma is inkább érdekelhet a közönséget, mert a színtársulat most készül a Kárpáti Zoltánra, amely színtán Jókai egy klasszikus regényéből kerül színpadra és folytatása az Egy magyar nábobnak.

Négy a kislány. Roppant mulatságos bohózatot hoz színpadra szombaton este a színtársulat, amelynek énekes és vígjáték személyezte a négy a kislány című paródiában lép fel ez estén. Csupa vidámság, valóságos akrobata táncokkal teli, Szép zenéjű énekes bohózat a Négy a kislány, amelyet bizonyára zsúfolt ház fog végig nézni.

A kis király — Szebeni Margittal. Hétfőn este a Kis király című kedvelt operette kerül színpadra, amely előadás keretében Zozót Szebeni Margit játssza.

Legújabb táviratok.

Az antant háboruját „fecsegő ügyvédek“ vezetik. Egy olasz lap szigorú kritikája

Lugano, január 19. Az „Idea Nazionale“ olasz lapoknál szokatlanul szókimondó kritikát gyakorol az antant hadvezetéséről. „Ha az ember — írja a lap — a mostani helyzetet találó szavakkal akarja jellemezni, akkor azt kell mondani, hogy az antantnál fecsegő ügyvédek kezében van a háboru vezetése, míg a németeknél okos technikusok vezetik tervszerűen.“ A lap kiemeli néhány részletet az osztrák magyar hadsereg trentinói offenzívájából és a központi hatalmak romániai offenzívájából és ezeket fűzi hozzá: „Mindig azt halljuk: Győzni fogunk. De ha sem változtatunk gyökeresen a dolgokon, akkor tönkre jutunk.“

Az új német Mőwe.

Budapest, jan. 19. A Courant jelenti Londonból: Hajózási körökből hallatszik, hogy az újabb Mőwe eddig mintegy 70—75 000 tonna ártalmatlan hajtó súlyszettet el. Az elsúlyszettet hajók és rakományaik összértékét 4—5 millió font sterlingre becsülik.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ január 1a iki száma folytatja a koronázásra vonatkozó képek közlését. Egy nevezetes művész rajz foglalja el közülük a főhelyet: Kazimierz Olon képe a kardvágásról a maga nemében kiváló művészi becsű történelmi festmény. Ezenkívül vannak még fényképek a királyról és királynéről, koronázási díszben, a magyar dísz uhás kis trónörököséről, nemkülönbben a koronázás néhány érdekes epizódjáról. Egy sorag kép: Garavich Tibor cítkével a koronázásnál használt egyházi kincseket mutatja be. Szépirodalmi olvasmányok: Pokár Gyula regénye, Szőlősi Zsigmond tárcája, Braun Lily regénye. Egyéb közzelvények, a randes heti rovatok: A háboru napjai. Irodalom és művészet, stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyed évre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4. sz.)

Legenda az ezerarcu lélekről.

Karinthy Ferenc nemcsak humorista, hanem mélységekbe néző elmélkedő szellem is és csaknem egyedüli képviselője irodalmunkban a fantasztikumnak. Most a fajtájú művei jelentek meg a Magyar Könyvtár egyik új füzetében: egy hosszabb novella és négy rövidabb. Fantasztikus történelmi miad, az életnek megfejtelten problémáira világítanak rá, olyanokra, amelyekhez a logika vezetése alatt nem tudnánk eljutni, csak a képzelet szárnyain. Karinthy eredeti, önálló érzékeléssel és erőteljes képzelettel vezet az olvasót ezeken az ismeretlen tájakon. Ezek a novellák legértékesebb és legsúlyosabb munkái közül valók. A füzetet a Lampel L. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 60 fillér

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

VIGADÓ mozgó-színház

Szombaton
A halálos csók
dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgó-színház

Szombaton
Szerelmi próba
vígjáték 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLO mozgó-színház

Szombaton
Nászinduló

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó fogóval . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár fogóval . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs állvány tállal . . . 4 K
- China ezüst dohányzó készlet tálcával . . . 4 K
- China ezüst gyümölcs kosár színezve . . . 4 K
- Alpaca torta állvány majolika betéttel . . . 4 K
- Alpaca kenyér kosár majolika betéttel . . . 4 K
- China ezüst talpas gyümölcs állvány . . . 10 K
- China ezüst talpas állvány színes üveggel . . . 5 K
- Majolika vizes kancsó színezve . . . 5 K
- Majolika téstás tál 6 tányérral színezve . . . 5 K
- Majolika virágváza roccoco színezve . . . 5 K
- Likőr készlet tálcával aranyozva 6 személy . . . 4 K
- Vizes készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Boros készlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Söröskészlet színes aranyozással 6 személy . . . 4 K
- Mosdó készlet fayence színes felszerelve . . . 10 K
- Gyermek mosdó készlet színes felszerelve . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet felszerelve . . . 10 K
- Fűszer készlet felszerelve állványval . . . 10 K
- Teás készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Kávés készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Mocca készlet színes aranyozással 6 sz. . . 12 K
- Ebédő készlet színes aranyozással 6 sz. . . 30 K
- Ebédő kész. sz. aranyozással Roccoco 6 sz. . . 40 K
- Ebédő kész. sz. aranyozással Roccoco 12sz. . . 80 K

Evőeszközök, kávé felszerelések, vendéglői berendezések.

Képkerepezés, ablak üvegezés gyorsan és pontosan előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

FACIPÓ-GYÁR

Haas Lipót

LINOLEUM

NAGYVÁRAD

RÁKÓCZI-UT 5. SZÁM.

Cipőfelsőrész bőrből,
talp és sarok fából.

Nagyság: 27-28, 29-35, 36-39, 40-48.
Ár: 14.-, 16.70, 19.40, 24.-K.

DETAIL

ENGROS

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
Kagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigetési munkák művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsi-ülés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

Érték: 500.000 darab tégla. Értekezhetni a Nagyváradai Kereskedelmi és Forgalmibank részvény-társaságnál Rimanóczy-utca 6.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házimesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Szőlőtörkölyt

kiégetett vagy kiégetetlen
állapotban legmagasabb ár-
ban vásárolunk.

Moskovits Mór és fia
Részv.-Társ. Kolozsvári-u.

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. rövidebb
hosszabb időre való beraktározására meg-
felelő helyiségek, ezeken kívül boros- és
száraz-pincék, istállók, kocsiszínek is állanak
rendelkezésre. A beraktározott árgyakat tűz-
és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi fel-
világosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók,
közönségét, hogy a „ főzőedények,
legújabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

Szőlősgazdák és Kereskedők figyelmébe!

RAFFIÁT

első rangú nagyobb meny-
nyiségben szállít

a Nagyváradai Hitelbank
részvénytársaság.

Zöldfa-utca 2. sz.

Mezőgazdáknak saját gaz-
dasági szükségletükre szol-
gáló köles hántolását a Hadi
Termény- Részvénytársaság
feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon.